



Potrzeba naszej wspólnotowej, pokornej modlitwy o pokój
Słowo Pasterskie Arcybiskupa Katowickiego
na początek roku szkolnego i katechetycznego
1 września 2019 roku

1. Dziś niedziela, 1 września. Ta szczególna data w historii naszego narodu skłania nas do zadumy i modlitwy. Wspominając 80. rocznicę wybuchu II wojny światowej, z pokorą dziękujemy Bogu za dziesięciolecia pokoju, których nie zaznało wiele pokoleń naszych przodków. Jednocześnie wobec zauważalnych napięć na płaszczyźnie międzynarodowej, kulturowej i społecznej coraz silniej dostrzegamy potrzebę modlitwy o pokój będący fundamentalnym dobrem ludzkości, bez którego wszelkie inne wartości tracą szansę na realizację. Pokój bowiem nie jest dany ludzkości raz na zawsze. Dobrze rozumiał to św. papież Jan XXIII, kierując w Wielki Czwartek 1963 roku encyklikę *Pacem in terris* (*Pokój na ziemi*) – po raz pierwszy w historii Kościoła – do „wszystkich ludzi dobrej woli”, którym leży na sercu budowanie pokoju. Pomimo upływu czasu w pełni aktualnym pozostaje stwierdzenie zawarte w tym dokumencie, że pokój nie jest stanem relacji pomiędzy państwami, lecz umiejętnością współżycia na wszystkich poziomach egzystencji, aż po najbardziej intymne sfery każdej osoby. Osiągnięcie pokoju nie będzie jednak możliwe bez „całkowitego rozbrojenia”, które dokonuje się w „sercach ludzkich” (por. PT 113). To „duchowe rozbrojenie serc” jawi się jako podstawowe zadanie chrześcijańskiego wychowania na rzecz pokoju.

2. Wychowanie do pokoju powinno mieć miejsce nie tylko w dobrze nam znanych środowiskach wychowawczych: rodzinie, szkole i parafii, ale również w przestrzeniach wirtualnych, które dla młodych ludzi stają się współcześnie miejscem ich codziennego przebywania. Tymczasem doświadczenie uczy, że wszystkie te miejsca naznaczone są często konfliktami, nieporozumieniami, agresją, a nawet przemocą, których źródłem jest egoizm,

narcyzm, brak bezinteresowności i realizowanie tylko własnych, partykularnych interesów. W poczuciu realizmu musimy przyznać, że żadne ze środowisk wychowawczych nie jest dziś wolne od relacji budowanych na zasadach doraźnych zysków i strat, zrywanych w chwili, gdy nie przynoszą zakładanych korzyści oraz opartych na ocenie wszystkiego poprzez pryzmat zaspokojenia własnych potrzeb i oczekiwań. W ten sposób niszczone jest pokój i zgoda, fundamenty ludzkich relacji.

Wychowanie przynosi najlepsze rezultaty, kiedy osoby za nie odpowiedzialne: rodzice, nauczyciele i duszpasterze sami swoim życiem dają przykład harmonijnej współpracy i wysiłków, mających na celu wprowadzanie pokoju najpierw w swoich środowiskach, a potem z innymi. Do tego wzywa nas Jezus w Kazaniu na Górze: „Błogosławieni, którzy wprowadzają pokój, albowiem oni będą nazwani synami Bożymi”.

Stąd na początku nowego roku szkolnego kieruję gorący apel do wszystkich ludzi dobrej woli, obecnych w przestrzeni wychowania i kształcenia: nic nie zastąpi nam prawdziwego pokoju, który wymaga wielkiego wysiłku, pokory i zdolności do kompromisów, i dlatego staje się źródłem błogosławieństwa. Nade wszystko potrzeba naszej wspólnotowej, pokornej modlitwy o pokój.

Drodzy Rodzice, dbajcie o to, by wszelkie konflikty w rodzinach rozwiązywać pokojowo, w oparciu o cierpliwą rozmowę i wzajemne poszanowanie, odrzucając gniew i zniecierpliwienie. Rodzina jest niezbędnym tygłem, dzięki któremu małżonkowie, rodzice i dzieci, bracia i siostry uczą się porozumiewać ze sobą, bezinteresownie troszczyć się o siebie nawzajem oraz gdzie nieporozumienia lub nawet konflikty powinny być przezwyciężane nie przy pomocy siły, lecz poprzez szukanie dobra innych, miłosierdzie i przebaczenie (por. *Amoris laetitia* 90–130).

3. Również w szkole, która jak w lustrze odbija, choć nie powinna, konflikty społeczne – jest szczególna okazja do dania młodemu pokoleniu przykładu, jak należy rozwiązywać konflikty w dialogu i ładzie, mając na względzie dobro wspólne i pokój społeczny. Należy pamiętać, że każdy rodzaj agresji – słowna również – rodzi agresję, dlatego trzeba jej unikać w szkole, aby potem nie lamentować, obserwując jej przejawy wśród uczniów.

Dlatego na początku roku szkolnego zwracam się do wszystkich społeczności szkolnych z serdecznym apelem: niech szkoły będą oazami pokoju i środowiskiem zgodnej współpracy wszystkich: nauczycieli, wychowawców, katechetów i rodziców. Chodzi przecież o dobro młodego pokolenia, wolnego od traumatycznego doświadczenia atmosfery wrogości, zamętu i niechęci, a przede wszystkim jakiegokolwiek przemocy.

Bracia i Siostry! Kościół, podejmując zadośćuczynienie za wyrządzone przez niektórych jego członków krzywdy, które stały się źródłem niepokoju i deprawacji młodego pokolenia, działa na rzecz pokoju w sercach ludzkich. Danie dzieciom i młodzieży szansy na znalezienie pokoju, którego poszukują, wymaga strategii, która połączy w sobie trzy działania: świadomość, zapobieganie i reagowanie. Właśnie pod takim tytułem, z dniem 1 września br., wchodzi w życie w archidiecezji katowickiej *Zasady ochrony dzieci, młodzieży, osób niepełnosprawnych i bezradnych...* przed jakąkolwiek formą wykorzystywania. Do ich przestrzegania zobowiązani są wszyscy, którzy w imieniu Kościoła katechizują i wychowują w szkołach i innych placówkach oświatowych. Do zapoznania się z *Zasadami* – dostępnymi na stronie internetowej archidiecezji katowickiej – zachęcam wszystkich nauczycieli i wychowawców, przede wszystkim tych, którzy przynależą do wspólnoty Kościoła, oraz wszystkich ludzi dobrej woli. Wejdźmy razem na drogę naprawy, by wypadki wykorzystywania dzieci czy małoletnich nigdy więcej się nie powtórzyły. Bądźmy stróżami naszych młodych braci i sióstr, by szanowany był każdy człowiek i jego ludzka godność.

5. Narażaniem godności dziecka mogą stać się również planowane i finansowane przez niektóre samorządy zajęcia w szkołach dotyczące edukacji seksualnej i tzw. edukacji antydyskryminacyjnej. Mogą one prowadzić nie tylko do deprawacji młodego pokolenia i poddania w wątpliwość ich tożsamości, ale również naruszają chrześcijański model wychowania, od lat realizowany mozolnie i z poświęceniem przez wielu wierzących rodziców. Dlatego apeluję do rodziców o czujność i roztropność. Jest obowiązkiem rodziców – matek i ojców – podejmowanie współpracy ze szkołą, zainteresowanie się tym, co dzieje się w szkołach, jakiego typu zajęcia są organizowane, kto je prowadzi i jakie treści przekazuje. Przypominamy, że dziecko nie może być przymuszone do uczestniczenia w żadnych tego typu zajęciach bez wyraźnej zgody rodziców lub prawnych opiekunów. W celu uzyskania pewności, że dzieci nie wezmą udziału w zajęciach, podczas których będą im przekazywane treści niezgodne z wyznawanym systemem wartości, wykraczające poza podstawę programową obowiązującą na danym etapie kształcenia, a nawet deprawujące, rodzice powinni złożyć na początku nowego roku szkolnego w szkole specjalne oświadczenie. Można je znaleźć na stronach internetowych Komisji Wychowania Katolickiego KEP (pod hasłem „Stop Deprawacji Dzieci i Młodzieży!”).

5. Siostry i Bracia! Przewodnią myślą dzisiejszej Liturgii Słowa, a w szczególności Ewangelii jest pokora. Jezus wzywa swoich uczniów do pielęgnowania w sobie tej ważnej, aczkolwiek nie zawsze popularnej cnoty.

W świetle naszej wiary „być pokornym” to uznawać, że wszystko, co mamy, pochodzi od Boga, że jako ludzie jesteśmy odpowiedzialni za to, co otrzymaliśmy. Ta prawda odnosi się także do naszych relacji z drugim człowiekiem, dla którego winniśmy być pomocnym bliźnim (por. Łk 10,30-37).

Pokora pozwala stawiać w prawdzie o sobie samym, dostrzegać swoje wady i zalety, znać swoje miejsce, być świadomym swoich słabości, nie szukać przywilejów czy zaszczytów.

Pokora to umiejętność zauważenia drugiego człowieka, uznania jego wartości, przyjmowania jako daru. Nierzadko to właśnie pokora może zażegnać konflikty, odbudować zgodę. I odwrotnie: jakże często jej brak stoi u źródeł naszych osobistych tragedii, porażek w małżeństwie, skłócenia rodzin czy nawet konfliktów zbrojnych skłóconych narodów.

Pokora jest ważnym narzędziem pokoju i gwarantem mądrości, bo jak czytamy w pierwszym czytaniu „na chorobę pyszałka nie ma lekarstwa”. W wychowaniu dzieci i młodzieży nie możemy zapominać o tej ważnej postawie, która zresztą coraz częściej stoi w opozycji do tego, co promuje dzisiejszy świat.

Człowiek pokorny wie, że nie od niego zaczyna się świat, że był ktoś, kto wytyczył szlaki, poświęcał swoje życie, budował to, z czego dziś on sam oraz inni mogą korzystać. Warto, aby w nowym roku szkolnym nauczyciele, katecheci i wychowawcy na Górnym Śląsku przypominali zmagania o powrót Górnego Śląskiego do polskiej macierzy. Edukacyjną pomocą będzie wizyta uczniów w Muzeum Powstań Śląskich w Świętochłowicach czy zapoznanie się z historią górnośląskiej tragedii w Muzeum w Radzionkowie.

Bracia i Siostry!

W swoim nauczaniu Jezus zwraca także uwagę na to, że umiłowanie cnoty pokory prowadzi do bezinteresowności. Mówi: „Nie zapraszaj, byś miał odpłatę”. Bezinteresowność oznacza umiejętność porzucenia na tym, co się ma. Polega na zaniechaniu kalkulacji w kategoriach: opłacalne – nieopłacalne. Bezinteresowność domaga się ofiarności, a ta z kolei wymaga dystansu do siebie i do tego, co się posiada. Taka postawa zasadniczo wyróżnia tych, którzy – idąc za głosem powołania – poświęcają się kształceniu i wychowaniu młodego pokolenia, za co im – nauczycielom i wychowawcom – już na początku nowego roku dziękujemy.

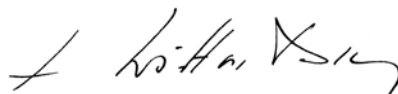
Oprócz pokory i bezinteresowności Jezus ukazuje także trzecią wartość w życiu chrześcijanina. Mówi do nas: „Odpłatę otrzymasz przy zmartwychwstaniu sprawiedliwych”. Mistrz z Nazaretu zachęca do myślenia nie tylko o tym, co „tu i teraz”. Ta właściwa uczta czeka na nas w niebie. Chodzi o dokonywanie takich wyborów, które służą człowieczeństwu, które będą przyczyniały się do budowania już tutaj na ziemi Bożego Królestwa.

Bracia i Siostry! Drodzy Diecezjanie!

Trwajmy w dziękczynieniu za pokój. Bądźmy budowniczymi pokoju, pamiętając o słowach Zbawiciela, że błogosławieni są ci, którzy wprowadzają pokój. Bądźmy stróżami naszych młodych braci i sióstr, by szanowany był każdy człowiek i jego ludzka godność.

Niech błogosławieństwo pokoju wypełnia nasze serca, rodziny, szkoły, parafialne wspólnoty i staje się udziałem całej naszej ojczyzny i ludzkiej rodziny.

W tej myśli – wszystkie dni nowego roku szkolnego znaczą znakiem Bożego błogosławieństwa: w imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego!



† Wiktor Skworec
ARCYBISKUP METROPOLITA
KATOWICKI

W uroczystość NMP Częstochowskiej, 26 maja 2019 roku

VA I-8004/19

ZARZĄDZENIE:

Niniejszy list należy odczytać wiernym archidiecezji w niedzielę, 1 września 2019 roku podczas Mszy Świętych.

Katowice, 27 sierpnia 2019 r.



† Marek Szkudło
WIKARIUSZ GENERALNY